

Večernik

Leto III. (X.), štev. 92

Maribor, torek 23. aprila 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Nas korak v Sofiji

ENERGIČNA PROTESTNA NOTA RA DI PROTI-JUGOSLOVANSKIM DEMONSTRACIJ O PRILIKI PRIHODA BIVŠEGA ZAGREBSKEGA POSLANCA DR. PAVELIČA V SOFIJO. — DR. PAVELIČ ODPOTUJE TUDI V MOSKVO.

SOFIJA, 23. aprila. Prihod bivšega zagrebskega narodnega poslanca dr. Pavelića, ki se je po nastopu novega režima v Jugoslaviji izselil na Dunaj, ter bil v nedeljo slovesno in demonstrativno sprejet v Sofiji, je izzval diplomatski spor med Jugoslavijo in Bolgarsko. Davi je namreč izročil jugoslovanski poslanik v Sofiji, dr. Nešić, bolgarskemu zunanjemu ministru dr. Burovu radi protijugoslovanskih demonstracij o priliki prihoda hrvatskih emigrantov dr. Pavelića in Gustava Perčeca v Sofijo protestno noto jugoslovanske vlade. Noto izrecno obžaluje, da so pri demonstracijah sodelovali tudi aktivni člani bolgarske vlade. Noto dalje ugovarja, da tako postopanje nikakor ni pripravno za poglobitev sosedstvenih odnosov med Jugoslavijo in Bolgarsko, temveč je nasprotno postala lojalnost bolgarske vlade pod takimi okoliščinami zelo dvomljiva.

Energični korak jugoslovanske vlade je sofijske politične kroge močno presenečilo in izzval v uradnih krogih veliko poparjenost.

SOFIJA, 23. avgusta. V tukajšnjih krogih makedonske revolucionarne organizacije, ki je v najtesnejših stikih z dr. Pavelićem in Gustavom Perčecem, razširjajo vesti, da bosta oba hrvatska emigranta preko Turčije odpotovala tudi v Rusijo. Prispela sta že v Angoro, kjer nameravata, kakor sta izjavila, turško vlado informirati o položaju muslimanov v Jugoslaviji. Po mnenju dr. Pavelića da je postal položaj muslimanov tako neznosen, da se trumoma izseljujejo.

Dr. Pavelić in Perčec odpotujeta koncem tega meseca iz Angore v sovjetsko Rusijo, kjer bosta skušala pridobiti vpliv ne sovjetske politike in člane komunistične internacionale za sodelovanje v akciji, naperjeni proti Jugoslaviji. V ta namen si je dr. Pavelić že za časa svojega bivanja na Dunaju priskrbel ruski vizum.

Vse kaže, da je akcija dr. Pavelića makedonskim emigrantom zelo dobrodošla, da morejo svojo srdito mrznjo in kampanjo proti Beogradu zopet obnoviti.

Anilova peta tujkega prometa pri nas

Tajska sezona v vsem našem Primorju je že v polnem teku, z naglimi koraki pa se vključujejo letošnjim vremenskim neugodnostim približuje tudi tajska sezona v naših kopališčih in zdraviliščih v notranjosti ter v naših planinah. Tujski promet ob morju je že danes tako velik, da se takoj s početka čuti potreba po gradnji novih hotelov. Pričakovati je tekom letošnjega leta ogromno »turistično žetev« v naši državi, saj je že po dosedanjih podatkih najavljenih nad 150 skupinskih izletov iz vseh delov Evrope. Potniški promet na železnicah in ladjah je od dne do dne živahnejši. Po izjavah največjih svetovnih potnikov je naša Dalmacija prava obljubljena dežela turistične bodočnosti.

Naša zimska propaganda je v tem pogledu nedvomno izvršila ogromno delo. Toda naša država je prevzela s tem tudi dolžnost reprezentacije naše kulture in civilizacije pred tujci. Dosedanjí rezultati v tem pogledu in v finančnem efektu so veliki in naša naloga je, da ta moralni in materialni kapital očuvamo tudi za bodočnost. Naravni predpogoji so pri priznanju vsega sveta pri nas v polni meri podani za čim večji razvoj tujkega prometa. Vse te naravne prednosti se lahko pretvorijo v gotovino za naše narodno gospodarstvo. To velja ne le za naše Primorje, ampak v enaki meri tudi za naša zdravilišča in kopališča v notranjosti ter za turizem v naših planinah, zlasti v Sloveniji.

So pa gotovi predpogoji za trajnost razvoja tujkega prometa. Predvsem je gostoljubnost in uslužnost prebivalstva močna aktivna postojanka po leg prirode in klime. V tem pogledu bo treba še marsikje velikih korektur. Naš železniški promet tudi ni povsod na višku baš z vidikov tujkega prometa. Že v Sloveniji sami nekoliko šepa, še bolj pa naravno na glavni progi proti Dalmaciji, na liški železnici, katero so nemški turisti nazvali »črno progo«. In vendar je to ena izmed glavnih arterij tujkega prometa. Isto velja v veliki meri tudi za naše ceste, kojih pomanjkljivost mnogokje zapira dostop v najlepše dele naše zemlje. Da igra veliko ulogo tudi postopanje naše carinske službe na mejah, je na dlani. Po izjavah mnogih uglednih tujcev se je v tem pogledu tekom zadnjih let že mnogo izboljšalo in so baš te dni nemški avtomobilisti morali priznati, da je naša carinska služba v št. lju funkcionirala neprimerno boljše nego avstrijska. Zadnji naš finančni stražnik ob meji mora na vsakega turista napraviti najboljši vtis s svojim postopanjem. Prvi vtisi so mnogokrat merodajni za končno presojo zemlje in naroda.

Anilova peta našega turizma pa je nedvomno pomanjkljivost naših hotelov. Dočim promet tujcev nepristano raste, ni razvoj in napredek našega hotelirstva niti oddalječ v sorazmerju

Ristovičeva vdova se odpoveduje odškodnini

ZAGREB, 23. aprila. Na današnji razpravi proti Josipu Šuniću, morilcu beograjskega novinarja Vladimirja Ristovića, urednika zloglasnega »Jedinstva«, je izjavila pokojnikova vdova, gospa Zagorka-Vukičević (ki se je svoječasno ločila od njega in sprejela zopet prejšnje ime), da se odpoveduje vsaki odškodnini in da rada prevzame tudi to žrtev, ako bi mogla kaj koristiti bratskemu sporazumu med Srbi in Hrvati. Razprava je bila nato prekinjena in se bo nadaljevala popoldne.

Zimske slike

SUŠAK, 23. aprila. V Gorskem kotaru je zapadel sneg poldrugi meter na debelo. Temperatura je povsod znatno padla.

VARNA, 23. aprila. Nad Črnim morjem divjajo silni snežni viharji. Mraz je zelo občuten, temperatura pod ničlo.

KIŠINEV, 23. aprila. V vsej Besarabiji močno sneži. Temperatura je

povprečno pod ničlo. Na vzhodu snežni zameti.

INOMOST, 23. aprila. Tirolska nudi pravcato zimsko sliko. Po vsej deželi je zapadel nov sneg.

Evakuacija Bologne

BERLIN, 23. aprila. Listi poročajo iz Bologne, da je italijanska vlada odredila evakuacijo vseh hiš v Bologni, na katerih so se pojavile pri potresnih sunkih zadnjih dni močne razpoke. Na ta način je ostalo sedaj nad 600 strank brez stanovanj. Preteklo noč so prebili prebivalci Bologne na cestah in trgih. Potresni sunki se namreč še neprestano ponavljajo in postaja ljudstvo vedno bolj razburjeno in vznemirjeno, ker se boji, da se ne izpremeni Bologna v drugo Mesiino.

Krščanski socialci za dr. Enderja

DUNAJ, 23. aprila. Klub krščansko-socialnih članov Nationalrata je imel danes sejo, na kateri je odobril kandidacijo predarlskega deželnega po-

z napredkom turizma. To velja tako za kapaciteto hotelov (število postelj) kakor tudi za komfort v hotelih in poslopjih, ki si to ime nadevajo. Že Maribor sam nam je v tem pogledu poučen vzgled in je le hvalevredno, da so to uvideli trije pripadniki gostilničarskega stanu, ki bodo že letos z novimi stavbami in z zgradnjo komfortnih tujskih sob tej občutni pomanjkljivosti odpomogli. K nam in v ves naš zapadni del države prihaja številna velikomestna publika, ki se ne more zadovoljevati s primitivno ureditvijo mnogih hotelov. Bodočnost in uspeh našega turizma sta v prvi vrsti odvisna od kapacitete, ureditve in komforta naših hotelov. To velja ne le za poletno, ampak tudi za zimsko sezo-

no. Nevarno je za naš turizem, ako je število gostov večje nego kapaciteta naših hotelov, kakor se je to že ponovno pokazalo n. pr. v Rogaški Slatini. Da je v tem pogledu velika krivda na velikih državnih in oblastnih davkih, dokladah in taksah, je nedvomno. Ako je država v gotovi meri oprostil davka naše parobrodarstvo, ako se podpirajo razne industrije, je nedvomno tudi treba podpreti hotelirstvo. Z lepimi teorijami in podporami se ne bo rešilo in popravilo ono, kar se odvzema v obliki davkov in doklad. Tudi naše oblastne samouprave so v tem pogledu mnogo grešile, ker so baš hotelirski in gostilničarski stan smatrale kot eden izmed glavnih virov svojih dohodkov.

glavarja, dr. Otona Enderja, za zveznega kancelarja. S tem ima dr. Ender vsekakor največ izgledov, da postane kot Seiplov naslednik avstrijski zvezni kancelar.

Mariborsko gledališče

Torek, 23. aprila. Zaprto.

Sreda, 24. aprila ob 20. uri »Tate«, ab. B. Premijera. Gostovanje ge. Vike Podgorske in g. Hinko Nučiča.

Četrtek, 25. aprila. Zaprto.

Petek, 24. aprila ob 15. uri »Romeo in Julija«. Dijaška predstava.

Bernsteinov »Tat«

Gostovanje Podgorske in Nučiča.

Kar je bil in je Dunajčanom popularni Schnitzler, je bil in je Parižanom Bernstein. Oba moža imata nekaj skupnega: odlikuje ju predvsem bistrovodnost družabnih razmer, do potankosti poznate vrline in slabosti velikomestne družbe in umeta vse te komponente mojstrski strniti v celoto, ki nam predstavlja kos resničnega življenja.

Res je: Bernsteinovi dramatski prvinci močno cikajo na »boulevard«, pričajo o epigonstvu Sardua, hlastajo za senzacijami in teatralčno učinkovitostjo. Toda mladi Bernstein se je dobro učil in je v zrelejši dobi prekosil marsikoga svojih učiteljev, katerim se ima predvsem zahvaliti za korektnost in preciznost oderske tehnike. In to ča tudi talent. Tehnika dramatske konstrukcije V tem je Bernstein vsekakor mojster. Morda gre baš ta mojstrovina češče na škodo notranjih poglobitev, na škodo intenzivnejšemu iskanju življenjskih resnic. Vendar je Bernsteinova velika vrлина, da je vedno napet in nikoli dolgočasen, dočim si marsikateri današnji »modernisti« predstavljajo, da je gledališka igra uspalno sredstvo.

»Tat« ima vse vrline, dramske, življenjske učinkovitosti in pred dobrim desetletjem je veljalo to delo za gledališko igro comme il faut! Tudi danes se nam ni sramovati »Tatu«. Dasi nas dramatik ne stavi pred nikake probleme, dasi se včasih povsopne do kočljive točke sentimentalnosti in igračkanja za senzacijo, je vendar »Tat« kljub vsej teatralnosti delo, ki nas močno pretrese, ko gledamo trpljenje ljudi, ki jih je mladost in njihova lahkomišelnost dovedla do dejani, za katera se morajo močno pokoriti!

Pri nas bosta jutri v sredo 24. t. m. nastopila v »Tatu« odlična zagrebska umetnika: prvakinja zagrebske drame Vika Podgorska in ustanovitelj mariborskega gledališča Hinko Nučič. Kot odlična oderska umetnika bosta lahko baš v »Tatu« pokazala vse registre njihove visoke umetnosti. — JČ.

Treba radikalne reforme v obdačevanju hotelske industrije in omogočenja cenjenih kreditov za ureditev in zgradbe hotelov.

Čuje se, da namerava ministrstvo trgovine izdati nov zakon o turizmu. Ta zakon mora biti nedvomno tak, da bo med drugim njegov efekt napredek hotelirstva. Ako se hoče oprostiti taks samo delniške družbe za zgradbo hotelov, to v praksi ne bo mnogo pomenilo. Naravni predpogoj za uspevanje hotelirstva pa je tudi, da se temu posvečajo ljudje, ki so kapitalno podprti in strokovno dobro podkovani, ne pa taki, ki samo želijo v par letih obogateti. Solidnost je baze uspeha. Vse to velja za naše kraje in enaki meri kakor za Dalmacijo.

Naša Ljudska univerza

VPRAŠANJE PODPORE MESTNE OBČINE. — POLOŽAJ ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE. — ALI OBSTOJA RES KRIZA?

Vodstvo Ljudske univerze je smatralo za potrebno, da objavi v dnevnem časopisu vest o svoji deložaciji, ter slika zadevo tako, kakor da mora tej neprijetnosti nujno slediti kar že tudi razpust celotne ustanove, zlasti še ko ni dobila Ljudska univerza od mestne občine nikake subvencije, kakor so jih prejela baje druga društva. — Že kar ta očitek na račun mestne občine ne drži, kajti proračunski odsek se je postavil na stališče, da dovoli subvencije samo šoli Glasbene Matice in trem knjižnicam t. j. Ljudski knjižnici v Narodnem domu, centralni knjižnici Prosvetne Zveze in knjižnici organizacij Svobode. Vsa druga društva — nekako 50—60 po številu — so bila zavrnjena, ne da bi hotel občinski svet izreči, da njihovo delovanje ni zaslužno ali potrebno, marveč iz enostavnega vzroka, ker vsem ne more ustreči; če pa ustreže nekaterim, je zamera pri drugih tem hujša. To mora končno uvideti tudi odbor Ljudske univerze enako kakor odbori drugih društev in ne sme iz tega sklepati na kako neuvidevnost ali celo na kako sovražno stališče občinskega sveta.

Druga stvar pa je deložacija. Odbor Ljudske univerze ne pove v svojem oklicu, da ta napoved ni od včeraj... Pričakovati jo je bilo že več sezon in veseli me, da morem ugotoviti, da se je dala premestiti še vsikdar. Da izgleda za letos bolj resno, temu so krive, skoraj bi rekli, razmere...

Kazinsko poslopje naj bi bil hram znanosti in umetnosti, zato so morale izginiti veselice in plesi, ki so tam le še izjemen pojav in bodo popolnoma prenehale; povzročale so mnogo nepotrebnih pritožb, kajti prostori so bili ne samo nastani, marveč tudi — posebno po enem komerzu — prav nečloveško onesnaženi; in to čitalnica študijske knjižnice! Kuratorij se je vprašal, ali je res treba vse take stvari še nadalje prenašati! Ali je sam gospodar prostorov ali ni? Kajti prihajali so kar po vrsti in trdili: magistrat nam je dal veliko dvorano, Vaša čitalnica pa bo za bufet i, dr. Kuratorij se je končno postavil na stališče, da načelno ne ustreže več nikaki taki prošnji in ne odstopi čitalnice nikomur. — Kuratorij pa ni neomejen gospodar teh prostorov, če gospodarji v njih tudi Ljudska univerza, ki — to bodi izrecno ugotovljeno — ni nikdar prirejala tamkaj kakih pijačevani, marveč samo elitne umetniške ali znanstvene večere. Ta princip je bil nekaka podlaga, ko so se vrstile dosledno v vseh sejah kuratorija že več let pritožbe za pritožbo. Mislili, da ne zagrešim indiskrecije, če izdam, da je želel doseči kuratorij tudi konec teh večnih neprijetnih pritožb.

Pritožbe pa so izvirale večinoma iz pretesnega sosedsstva: danes glede razsvetljave, nato kurjave, sluge, časopisa, omar... Res večinoma stvari, ki bi se bile dale kratkim potem urediti, če bi ne manjkalo dobre volje, toda ta bi morala biti na obeh straneh. Te pa ni bilo vedno, saj je sredi takih razgovorov bila vložena pritožba oficijelno na mestno občino, kar je moralo imeti za posledico, da je kuratorij mogel samo ponoviti in še krepkeje utemeljiti svoje stališče. Kakor vsaka organizacija, tako se hoče razširiti tudi študijska knjižnica. Ker pa so ostale sobe že skoraj popolnoma zadane z regali, ker mora biti v čitalnici večji predalnik za listna kataloga, bo treba vse to namestiti v čitalnici, a tega ne bo mogoče pred vsako prireditvijo prenašati, kakor se sedaj prenašajo miže in uvrščajo stoli. Ker hočem biti obklevljen, moram pa tudi priznati, da bi se bilo to dalo napraviti že pred leti, letos ali še le čez leto dni. In Ljudska univerza je videla to zadrego že pred leti, je zašla vanjo letos in bi morala z njo računati v prihodnjih letih. Vedno bo vprašanje stalnih prostorov za Ljudsko univerzo še nerešeno. Na prostore Ljudske univerze je mislil občinski svet že takrat, ko je oddajal prostore Apolo-kina. Zdele se je, da je s tem tudi zadeva Ljudske univerze povsem ugodno rešena. Izgledalo je v teoriji pač prav lepo, v praksi pa je stvar nekoliko drugačna. Ljudska univerza ne rabi tako

velikih prostorov, jih ne more razsvetljevati in predvsem ne ogreti. Poskusiti bi pa morda vendarle bilo, saj je tam poleg velike dvorane z vsemi pripravami za skioptične slike! tudi še manjša soba, kjer je bil nekdanji bufet in končno še prostor, kjer sta blagajna in garderoba. Da pa bo morala univerza razsvetljavo in kurjavo plačati, kamorkoli se preseli, s tem pa že mora računati. Edino izjemo bi vsaj deloma tvorili šolski prostori, če bi se odločil odbor za to, da se preseli v kako šolo, pri čemer je pa treba omeniti, da imajo šole takih gostov za večerne ure že več ko preveč, tako da radi njih trpita na šolah že red in snaga. V bodoče pa bo treba na to še s podvojeno silo paziti!

V pošteb bi prišli tudi po izjavi Ljudske univerze prostori, v katerih je Uradniška menza. O tem, ali je še menza potrebna ali se je preživela, o tem ni tukaj razpravljati. Ugotoviti pa je treba, da bi tudi v teh prostorih Ljudska univerza morala sama plačevati kurjavo in razsvetljavo, ne glede na to, da bi bilo te prostore šole adaptirati in bi koncem koncev še vedno ne služili za vse prireditve: za kake poučne filme bi bil potreben poleg stoječi Apolo-kino, za koncerte velika kazinska dvorana itd.

To so nekatere misli, ne da bi hotel izčrpati vse možnosti. Ljudska univerza ima pač tako raznolike prireditve, raznoliko publiko, da se bo morala vedno po posebnih prilikah ravnati, tudi če bi imela lasten dom.

Trdno sem uverjen, da bo našel odbor Ljudske univerze tudi iz sedanje zadrege primeren izhod, kakor ga je našel doslej v številnih podobnih slučajih. Eno pa je gotovo: obstoj Ljudske univerze ni ogrožen, in sicer iz enostavnega vzroka, ker je v teh letih dokazala v sebi toliko življenske sile, da je ni mogoče uničiti, tudi če bi jo kdo hotel, tem bolj, ko ji vsi priznavajo veliko prizadevanje in lepe uspehe za kulturni in nacionalni napredek Maribora. Da, tudi za nacionalni, kajti ni vseeno, kje se ustavijo nemški predavatelji, pa čeprav samo komiki povprečne baže... A med predavatelji naše Ljudske univerze so pomnešrečeni večeri res prave izjeme, kajti poleg domačih predavateljev, zastopnikov naših vseučilišč v Ljubljani, Zagrebu, Skopju, se je v Mariboru oglasilo v predavalnici Ljudske univerze toliko znamenitih učenjakov, da si more Maribor šteti njihov poset v čast. Ljudska univerza pa se sme pohvaliti, da bi bili šli vsi ti mimo Maribora, da ni bilo tukaj njene organizacije in njene predavalnice.

Naš Maribor se ni tako razvil, kakor smo pričakovali pred desetimi leti, da celo marsikaj bodo baje še demontirali in odpoklicali iz Maribora; Ljudska univerza pa je nastala zgolj iz lastne energije njenih voditeljev brez vseh podpor, da ji ne preti nikaka zunanja nevarnost. Notranje sile pa ima dovolj še za nadaljevanje in enako uspešno delo, kakor ga je vršila doslej.

Dr. P. St.

Okrasitev oblastne stanovanjske hiše z umetninami.

Redki so primeri, da bi podjetni graditelji posvečali tudi zunanosti svojih stavb primerno pozornost, kar bi pač v obilni meri doprineslo k prijetnejši in prikupljivejši zunanosti celega mesta. Vendar je tudi v tem oziru storjen korak naprej. Oblastni komisariat, ki gradi veliko stanovanjsko palačo v Strossmayerjevi ulici, se je odločil, da okraši impozantno stavbo z umetninami in je naročil pri domačem umetniku, kiparju in slikarju Nikolaju Pirnatu, več kiparskih del. Že prihodnji mesec bo g. Pirnat pričel z izdelavo dveh portalnih figur in mogočnega fasadnega kipa. Vsa njegova dela bodo iz umetnega kamna.

Cvetje v snegu.

Kakor nam poroča potnik, ki se je vračal s potovanja po Južni Srbiji, so marelice, mandeljni in breskve od Skoplja proti jugu že povsod v cvetju. Toda tudi tam doli je nastopil v petek zvečer hud mráz s snegom in bo za peto letošnji pridelek naveden padlih dreves najbrž uničen. —

Mariborski in dnevni drobiž

Kmetiška šola v Krčevini pri Mariboru

Vzpodbujeni po inicijativi oblastnega odbora mariborske oblasti smo v Krčevini dne 4. nov. t. l. otvorili gospodinjstvo, dne 22. nov. pa kmetiško nadaljevalno šolo. Vodstvo prve je bilo poverjeno učiteljici ge. Mešičkovi, ki je poučevala ob nedeljah 12 deklet in poročenih ženah s prav povoljnim uspehom v kuhinjskih in drugih hišnih poslih kmetijskega gospodinjstva. Z veliko vnetostjo se je žrtvovala vsako nedeljo po 8 ur svoji idealni nalogi, za kar ji gre res polno priznanje. Udeležence so prihajale rade in kazale za stvar veliko veselje; izvežbale so se dobro v tem, kar je neobhodno treba znati kmetijski gospodinjci, ki naj »podpira hiši tri ogle«, ugaia svojemumu možu ter pametno vzgaja svojo deco.

Kmetiško-nadaljevalni tečaj je vodil šol. upravitelj g. Cvetko. Obiskovalo ga je po 4 ure ob nedeljah žal samo 13 fantov, kar je ničlo število, ki na je zaradi bližine razumljivo. Mnogo fantov pohaia v mestu razne šole, drugi so obrtni vajenci oziroma pomočniki, vpoštev za nadaljevalno šolo pridejo samo nekateri viničarski in maloposestniški sinovi. V tečaju za fante so poučevali: vodja, učitelj Lovše in veroučitelj P. Pavel Potonik. Na sadjarstvo, vinarstvo, kmetiško gospodarstvo, rastlino- in zemljoslovje, računstvo in merstvo, zdravstvo in kmetiško snisje je prišlo 71, na verske nauke 9 ur. Ker sta oba svetna učitelja prilagodila svoje predmete krajevnim razmeram in potrebam, zato so fantje sledili z zanimanjem in z veseljem. V nedeljo, 7. aprila sta bila oba nadaljevalna tečaja v prisotnosti zastopnikov oblastne samouprave in obeh občinskih odborov Krčevina in Laitersperk slovesno zaključena. Naslednjo nedeljo 14. apr. pa so fantje priredili prvi pončni izlet na oblastno vinarstvo in sadjarstvo šolo v Mariboru. Kjer sta jim gda Novak in Drole razkazala mnogo poučnega iz sadjarstva, vinarstva in živinoreje. Z uspehom I. letnika nadaljevalne šole smo zadovoljni i učitelji i udeleženci.

Občni zbor mariborske podružnice Jug. Matice.

Sinoči se je v mali dvorani Narodnega doma nadaljeval dne 26. novembra prekinjeni občni zbor mariborske podružnice Jug. Matice, nedvomno najagilnejše podružnice v Sloveniji. Iz poročila predsedstva posnemamo, da tudi ponovna pogajanja za koncentracijo narodno-obrambnih društev oz. njihovega dela niso dovedla do zaželenega rezultata. Mariborska podružnica Jug. Matice, ki je dala za to inicijativo in tudi vodila vso akcijo, je sicer storila vse, da bi prišlo narodno-obrambno delo čim krepkeje do izraza, žal brez uspeha. Ustanovilo se je zadnje čase celo novo društvo »Slovenska Straža« in so se zlasti somišljeniki bivše SLS popolnoma odtegnili delu v nestranskarski Jug. Matici. Pri volitvah je bil v znak priznanja zaslug in požrtvovalnosti z vzklikom izvoljen sledeči odbor: predsednik ravnatelj Stanko Detela, odborniki gg: Jos. Mohorko, Lojze Doležal, Jos. Kraševac, Anton Brandner, Iv. Frole, dr. Fr. Bevk, Iv. Kramer in Milka Bračar. Namestniki gg.: Slavoj Dimnik, Pet. Maroh, Iv. Hochmüller in Iv. Kralj. Pregledovalca računov gg.: prof. Karel Prijatelj in Ferdo Karls. Delegati za pokrajinski zbor Jug. Matice, ki se bo vršila v nedeljo, 28. t. m. v Mariboru: Stanko Detela, Josip Mohorko in Ivan Frole. —

Na dnu.

Včeraj zvečer so ponovno aretirali ko maj 15letno Hedviko D. radi suma tajne prostitucije. Bila je že večkrat kaznovana, vendar vse kazni izprijene deklice niso izučile. Že lani se je neozdravljivo okužila, kar bi pač moral biti najtežji udarec za otroka, ki se menda niti ne zaveda, da ji je opolzka pot, na katero je zašla v tako rani mladosti, uničila mlado življenje. Neprestano nadleguje moške in si je tudi sinoči izbrala nekega slikarja z dežele, ki bi ji bil prav lahko nasedel, da ni pravočasno posredoval stražnik in jo odpeljal v policijske zapore.

Proslave 1. majnika prepovedane.

Proslave delavskega praznika 1. maja so oblasti prepovedale, ker jih je smatrali za politične manifestacije. Zabranjene so vsakršne javne svečanosti, obhodi, zabave, manifestacije in koncerti, ki bi bili prirejeni v ta namen. Zabranjeno je tudi izdajanje kakršnihkoli letakov ali spisov in tiskovnih sploh, ki bi bile tiskane na rdečem papirju ali z rdečimi črkami. Obласти opozarjajo na gorjenje prepovedi in bodo sleherni polizkus kršitve najstrožje kaznovali. —

Sv. Jurij v dežju in snegu.

Tako neprijetne pomladi, kakor je letošnja, že dolgo ne pomnimo. Sv. Jurij (24. aprila), vestnik pomladi, bo v zimskem plašču zajahal svojega belca in o tožno prijezdil v deželo. Že tri dni dežuje neprestano, zlovešče megle pa še vedno visijo pod nebeškim svodom in obetajo novih padavin. Pohorje je večraj zopet pobelil sneg, v noči pa je snežilo celo v mestu. Zima pač trdovratno kljubuje pomladi, ki se bo močno zakašnila. Z vsakim hladnim dnem se manjšajo izgledi kmetovalca, kajti v takih vremenskih okoliščinah, ki bodo nagajive bržčas vse leto, se ni nadejati najboljših letine. Upajmo, da bo sv. Jurij obračunal z neprijetno mrzlo in vlago. Vsaj narod mu v izreku: »Sv. Jurij zakuri in odpre nam durje« prisluša to moč Sicer pa je že tudi njegova intervencija nekoliko kasna, kajti splošno velja pravilo: »Svetega Jurija je pravi čas, da nam ž nokaže klas«. —

Današnja jutranja temperatúra

Ie kazala 1 stopinjo pod ničlo. Do 9. dopoldne se je dvignila na + 2 stopinji. Mesto in okolico je obiskal sveži sneg, sicer zelo pobleven, brez garancije za parurni obstanek, a vendar vzrok za splošno nevoljo in kritiko na naslov nedosežne instance v — nebesih. Še osem dni bo govoril april in potem pride tisti dolgo in željno pričakovani maj, tisti »ljubi, krasni maj«, o katerem pravi znana leonapevna pesem »konec zime je tedaj...« Vederemo! —

Naši delavci za Francijo

Da se izognejo nepotrebnim potom in stroškom, se interesevni ponovno opozarjajo, da se naj prijavijo pri mestnem magistratu mariborskem (socialno-politični urad) za zaposlitev v Franciji samo oni brezposelni delavci, ki stanujejo v mestu Mariboru, ostali pa, ki pogosto prihajajo od daleč semkaj, naj se prijavijo pri občinskih uradih svojih bivališč, kateri so ali bodo dobili potom pristojnih sreskih poglavarjev tozadevna potrebna navodila. —

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Od 15. do 21. aprila so bili mariborskemu mestnemu fizikatu od nalezljivih bolezni prijavljeni samo 3 slučaji obolenosti za škrlatinko. —

Vojaki tovariši iz svetovne vojne!

Na praznik Vnebohoda dne 9. maja se bo vršil v Petrovčah pri Celju v Sav. dolini sestanek Zveze slov. vojakov iz svetovne vojne in žalna slavnost za padlim iz mariborske oblasti in lavantinske škofije. Začetek kakor običajno ob 10. dopoldne. Za polovično vožnjo je zaproseno. Legitimacije dobijo udeleženci v Petrovčah.

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru

sporoča vsem vojnim invalidom, ki so zaposleni kot delavci, dnevničarji, služitelji ali bodisi v katerikoli državni ali samoupravni nestalni službi, da se lahko v smislu finančnega zakona čl. 305 za leto 1928-29 priglasijo v svrhu prevedbe na priznanje cele invalidnine pri svojih pristojnih invalidskih sodiščih. S seboj naj vžamejo prvotne izstavljene sodne sklepe, davčno potrdilo in družinsko pollo. Zadevo naj smatrajo prizadeti vojni invalidi za nujno.

Pevsko društvo »Jadran«

praznuje letos 10 letnico obstoja. Name-ravan je daljši izlet, kakor tudi svečana akademija. Odbor vabi vse gospodične in gospe, ki bi hotele sodelovati kot pevke, da se zglasijo v torek in petek ob 20. uri v drž. realni pritličje na desno. Namen društva je bil, je in ostane: razširjanje narodne in umetne pesmi. — Odbor. 916

Indija — dežela kač

PRAZNOVERJE SEKTE SANAKANISTOV. — 6 STRUPENIH KAČ NA ENEGA PREBIVALCA. — STRAŠNE POSLEDICE NJIHOVEGA STRUPA. — MONGUS — NJIHOV NAJVEČI SOVRAŽNIK.

Solnčni in lunini mrki so pri Indijcih izredno važni dogodki, ki pomenijo v njih življenju samo zlo in nesrečo. Indijska mitologija pripoveduje, da skuša zli demon Rahu požreti prijazna nebesna telesa. Kakor dolgo je zli demon zaposlen s požiranjem solnca ali lune, toliko časa je vse, kar se nahaja na tem svetu, popolnoma nečisto, razen svete reke Gangesa, ki je ne more ničesar skaliti ali onesnažiti. Kdor hoče uiti usodnim posledicam solnčnega mrka, daruje fakirjem najrazličnejše dragocenosti, pred vsem pa se mora kopati v Gangesu ali vsaj v njegovih pritokih v času, ko je zastrta svetla ploskev z zlovesčo senco.

Millijoni Indijcev se bodo torej 9. maja kopali v sveti reki, da se tako zavarujejo pred nesrečami, ki jih napovedujejo pojavi mrkov, kakršnega so za omenjeni dan predvideli astronomi. Ob sleherni podobni priliki pride na obalah svete reke do strahotnih scen.

Pri kopanju v jezeru Sanyhitti je kača smrtno pičila šest kopalcev. Ko so hoteli izvzeti strupenega plazilca usmrtiti so se temu protivili »Sanakaništi«, to so konzervativni Indijci, ki zastopajo stališče, da je nasilje obče zlo, zlasti pa nasilje nad svetimi kačami. Njih nazor so izvajali v kopališču pravzato bitko, ki je zahtevala tri smrtne žrtve. Karakteristično za omenjeni dogodek je tudi dejstvo, da se malokdaj pripeti, da bi indijske kače, oziroma kače sploh napaadle ljudi v obljudenjskih predelih, kajti znano je, da spadajo kače med najbolj strahopetne živali. Čez dan sploh ne zanuščajo svojih skrivališč in se celo v noči izogibajo bližine človeških selišč. Mesece lahko potujemo skozi Indijo, ne samo skozi mesta, ampak tudi skozi džungle, ne da bi videli eno samo kačo. Vendar to ne pomeni, da v Indiji ni kač. Narobe! V Indiji je toliko kač, da bi objektivni statistiki Indijo lahko upravičeno imenovali in svečano krstili za »deželo kač«. Čeprav je Indija zelo gosto naseljena, je vendar nje prebivalstvo v veliki manjšini v primeri s številom strupenih in nestrupenih plazilcev. Gostota prebivalstva znaša 177 oseb na kvadratno miljo, dočim se nahaja po

mnenju znamenitega Nicholsona na eni kvadratni miljo nič manj kakor 7000 kač, od katerih je vsaj 1000 strupenih. Pet do šest strupenih pride torej na vsakega prebivalca. Ako bi ne bile tako strahopetne in bojazljive, bi morala v Indiji že zdavnaj izginiti sleherna sled o človeku, tako pa umre na leto na zastrupljenju vsled kačjega pika le 20.000 oseb.

Od 69 različnih kačjih vrst jih živi 29 vrst v vodi, ribnikih, rekah in morju. O njih pa vedo prirodoslovci le malo. V glavnem samo to, da so na suhem zelo nespretni in da je njih strup mnogo bolj učinkujoč, kakor strup kač, ki žive na suhem. Njih pik je neozdravljiv. Med vodnimi je najmočnejše zastopana vrsta kač, katerih rep je enak repu jegulje. Njih pik je osemkrat bolj strupen kakor pik naočarke. Zleze, ki hranijo strup, so tako prostrane, da zadostujejo njih zaloge za usmrtnitev 10 do 20 ljudi. Človeški organizem podleže strupu kač, ki živijo na kopnem, običajno v šestih urah, odpornejši vsaj v 24 urah, dočim nastopi smrt pri človeku, ki mu je zadala rano vodna kača, že po 15 minutah ali pa celo mnogo prej.

Znanost je kljub prizadevanjem proti učinkom strupov indijskih kač skoraj brez moči. Najsigurnejše sredstvo je še vedno geslo: »Umikaj se jim s poti«. Injekcije, ki jih pri nas uporabljamo proti vplivom strupov gada ali modrasa, se v Indiji niso obnesle. Poizkusi so dokazali, da je najbolje učinkovala takojšnja uporaba gašenega apna.

Niti mongus — žival, ki je podobna naši podlasici — ne prenese popolnoma kačjega strupa. Po vsej Indiji lahko vidimo glumače, ki nosijo s seboj strupene kače ter po enega mongusa, da tako razkazujejo dvoboje med njimi, ki so Indijcem najpriljubljenejši razvedrilo. Pri tem pa morajo paziti, da kačam ne uspe zgrabiti svojega spretnega protivnika za glavo. Dvoboji med mongusom in kačami so podobni spopadam naših psov z mačkami. Kakor hitro pa se kači posreči, da zgrabi svojega nasprotnika z zobmi, mu ubrizgne vso zalogo strupa v majhno telo, ki mora brezpogojno podleči. —

Odškodnina radi stenice

Veliko zanimanje je vzbudila te dni v Pragi razprava o tožbi neke znane igralke proti nekemu praškemu hotelirju za odškodnino v znesku 1200 Kč. Igralka se je nastanila svoječasno v enem izmed najboljših hotelov v Pragi, vendar pa ni mogla vso noč spati, ker so jo neprestano grizle stenice. Naslednjega dne se je dala preiskati od zdravnika, nakar je vložila tožbo proti hotelirju. In sodišče je res v polnem obsegu ugodilo njeni tožbi. — Ako pa bi v naši državi radi vsake stenice zahtevali odškodnino, potem bi gotovo prišla v pol ure polovica hotelirjev v konkurz.

Opere — uspavalno sredstvo

Nekdanji turški sultan Abdul Hamid je bil strasten prijatelj glasbe. Na svojem dvoru je stalno vzdrževal italijansko opero, pri njenih predstavah pa je bil vedno edini poslušalec. Kajti Abdul Hamid je bil ravnotako grozovit in bojazljiv kakor nasilen. Izogibal se je človeške družbe. Znano je, da je ustrelil vsakogar, ki je skušal v njegovi bližini seči v žep. Operne predstave so se vršile, kadar si je sultan to zaželel. Često se je zgodilo, da ponoči ni mogel spati. Da si je preganjal čas, je povabil pri takih prilikah vedno k sebi pevce in godbenike. A te ni bilo vedno lahko, kajti v palači ni bilo niti električne luči, niti telefona. Abdul Hamid o teh napravah namreč ni hotel niti slišati, ker je v svoji strahopetnosti domneval, da so v njih skriti peklenški stroji. Člani opere — večinoma drugorazredne italijanske sile, ki pa so bile uprav knežje plačane — so bile stalno pripravljene.

Nekoč so bili pozvani, da proizvajajo »Traviato«. Ko pa je prišlo v or-

vem dejanju do znamenite napitnice, je sultan nenadoma ukazal tenorju, da naj molči. Češ, da hoče takoj slišati opero »Aido«. Z največjo naglico so preuredili oder in sultan je bil vedno zadovoljen. Že v drugem dejanju »Aida« pa si je zaželel zopet nekaj veselejšega in slediti je moral takoj prizor iz »Seviljskega brivca«. Bilo je ob štirih zjutraj. Tedaj je sultan sredi dejanja vstal in zagrmel: »Dovolj, sedaj hočem spati!« Takoj je padel zastor in pevci, sijajno nagrajeni, so mogli končno k počitku. Sultan je spal ves dan, ko pa se je zvečer zbudil, je rekel: »Opera je vendarle najboljša uspavalno sredstvo!«

Razbojnika v moški obleki

Posesništvo neke okrepčevalnice na Blücherjevem trgu v Berlinu je v torek zvečer, ko se je vracala z dnevnim izkupičkom domov, napadel potoma mlad moški. Napadalec ji je nasul popra v oči, ji iztrgal ročno torbico, v kateri je bilo precej denarja in nato zbežal. Policija je odredila takoj lov za neznancem, ki so ga končno v resnici zgrabili. Pri zasliševanju na policiji pa so na splošno presenečenje ugotovili, da mladi razbojnik ni moški — temveč ženska in sicer neka bivša nameščenka oropane posestnice.

Na sodni razpravi.

Zagovornik: »V knjigi prirode je zapisano ...«

Državni pravdnik (nemirno): »Prosim, povejte mi takoj stran in naslov!«

Ljubosumnost.

Mož: »Z Bogom, draga. Ako danes zvečer ne pridem domov, ti pošljem listek!«

Žena: »Ni treba, ljubi mož. Listek sem že sama vzela iz tvojega žepa.

Nerazrešena kriminalna uganka

V krogih poljske aristokratske družbe je vzbudila l. 1912. zagonetna nasilna smrt kneza Oginskega na njegovem posestvu veliko senzacijo in razburjenje. Kneza je nekdo ustrelil. Sum je padel na njegovega sorodnika barona Bispinga, ki je bil pred sodiščem tudi obsojen. Po revoluciji pa je baron Bisping uvedel obnovitveno postopanje pred poljskimi sodišči in je dokazal svojo nedolžnost. Morilec kneza je ostal torej neodkrit.

Z imenom Oginski pa je spčen še drug skrivnosten kriminalni slučaj. Ko je umrl oče umorjenega, stari knez Bogdan Oginski, nezakonski sin carja Aleksandra II., je izzvala njegova oporoka nemalo razočaranje. Knez je namreč zapustil svoje ogromno premoženje carskemu dvornemu mojstru Vonlarskemu. Dediči so uvedli proti temu proces in se jim je res posrečilo dokazati, da je bila oporoka ponarejena. Vonlarski je naglašal svojo nedolžnost in je res tudi dokazal, da ni imel s ponareditvijo oporoke nobenega opravka. Ker pa so za vsako ceno morali najti onega krivca, je bil kljub temu obsojen na več let zapor. Kdo in kako je ponaredil oporoko, pa je ostala nerazrešena uganka.

Fantastična asirska zgodba

Asirski bandit Ali Mustafa Merhi iz Kaire je moral bežati pred zasledovalci, ki so mu bili tik za petami. Na begu je prišel do nekega osamljenega posestva, kjer so slavili poroko. Ali Mustafa se je vtihotapil med številne goste, kjer se je počutil popolnoma varnega.

Takoj nato so se pojavili na pragu orožniki. Toda gospodar jim je zabil vstop, kajti nič ni muslimanom svetejše kakor gostoljubje in njihovi običaji ne dovoljujejo, da bi se gostoljubje kršilo. Orožnikom ni preostalo nič drugega, kakor da so prekinili zasledovanje. Toda kmalu so se vrnili v spremstvu svečenika, ki je prepričal gospodarja, da je napram tolikokratnemu zločinu obzirnost nepotrebnost. Turek je končno dovolil aretacijo, toda pod pogojem, da se prvotno odstranijo vse ženske, da ne bodo priče sramote v njegovi hiši. Orožniki in svečenik so brez nadaljnega privolili, da ukrene, kar se mu zdi v svrhu zaštite in spoštovanja do ženskega spola potrebno. Žene in dekleta so zakritih obrazov zapustile slavnostno dvorano. Toda veliko je bilo razočaranje, ko so orožniki zaman iskali zločinca v gostoljubnem domu. Preoblečen v Turkinjo jim je pobegnil in zabil vsakršno sled.

Najdaljša cesta na svetu

Kongres inženjerjev za gradnjo cest, ki se v kratkem sestane v Buenos Airesu, se bo predvsem bavil z velikim načrtom Zedinjenih držav, ki stremiti za tem, da bi se spojilo 17 velemejst Severne, Srednje in Južne Amerike z veliko vozno cesto. Gre za velikanjski projekt, pri katerega izvedbi bo na desettisoče delavcev zaposlenih za 10 let. Cesta se bo začela v Otavi, glavnem mestu Kanade in bo vodila skozi Srednjo in Južno Ameriko. Tako v Mehiki kakor v Guatemali je za cesto že zagotovljeno potrebno ozemlje. Bo to vsekakor najširša in najdaljša cesta na svetu. Dolga bo namreč nič manj kot 25.000 kilometrov. V zvezi s pospešenjem te ogromne naprave bo do nastavljenih posebne gradbene centre v Panami, Ekvadorju, Peruju in Boliviji.

Jahanje na severnem jelenu

Severni jelen je znatno hitrejša žival od konja. Na Švedskem so severnega jelena že davno uporabljali za jahanje. Za časa Karla XI. (1660.—1697.) je bilo samo članom kraljevske hiše dovoljeno, jezdeti na severnih jelenih. V izrednih slučajih tudi kraljevim kurirjem. V 18. stoletju so prišli na misel, da bi ustanovili cel polk jahačev na jelenih, a se ta načrt ni uresničil.

Sport

Nadaljevanje nogometnega prvenstva.

Prihodno nedeljo se bo na igrišču ISSK Maribora odločilo prvenstvo mariborske oblasti. V drugič se bosta srečala prvak Maribora in prvak Celja v zaključni semifinalni tekmi za prvenstvo Slovenije. Računati je, da bo odločilna semifinalna tekma prav zanimiva nogometna prireditev.

V Ljubljani pa se bosta istega dne srečala najostrejša protivnika SK Ilirija in ASK Primorje. Izid je povsem dvomljiv, čeprav se Primorju pripisuje več izgledov, kajti Ilirija mora zmagati vsaj v razmerju 2:0, da postane prvak Ljubljane.

Pričetek hazenskega prvenstva.

V nedeljo nastopi državni prvak ISSK Maribor v prvi prvenstveni tekmi proti SK Ptuj v Ptuj. V nedeljski trening tekmi je prva družina predvedla igro, ki je v polni meri zadovoljila, tako da je tudi v letošnji sezoni vsakršno presenečenje izključeno. V jeseni je bila družina SK Ptuja v dobri formi in bo gotovo tudi v prvi pomladanski tekmi zastavila vse sposobnosti in znanje, da si v srečanju z državnim prvakom zagotovi čim ugodnejši rezultat.

MOLNP — službeno.

V nedeljo 28. tm. se bodo vršile naslednje prvenstvene tekme: ob 10. na igrišču SK Rapida Železničar I - Svoboda I; ob 12.45 na igrišču SK Maribora Maribor rez. - Svoboda rez.; ob 14.30 Maribor I - Celje I. Vse tekme se pričnejo točno ob določenem času. Službojoča odbornika sta: dopoldne g. Amon in popoldne g. Ilvar. — Ker je poslednji čas opazati, da se moštva pred tekmo in po njej malomarno pozdravljajo, se opozarjajo prizadeti klubi na tozadevne predpise JNS-a glede dostojnega in točnega pozdravljanja. — Tajnik.

Anekdote

Spreten odgovor.

Slikar Jacques Blanche se je v prijetni družbi seznanil z neko damo, ki je napravljala na moške še vedno mogočen utis, čeprav se je že precej oddaljila od mladostnih let.

»Ah, milostiva, kako krasen portret bi bil lahko napravil, da sem vas spoznal pred petnajstimi leti!«

»Res škoda, gospod Blanche, da danes nimate več talenta.«

Shawova zgodba.

Bernard Shaw je iz zdravstvenih razlogov odpotoval na odmor na Škotsko. V letoviškem kraju pa je opazil, da ima voda neprijeten okus in da bi utegnila biti škodljiva. Napolnil je steklinčico z omenjeno vodo in jo poslal k svojemu zdravniku, da jo preišče. Naslednjega dne je prejel brzoglavni odgovor: »Brez beljakovin in sladkorja.«

Iz Orijenta

V deželici Jemen je neki Arabec umoril v prepiru svojega prijatelja. Zločinec je bil obsojen v smrt. Toda poglavar, Imam Jahija, ki je obsodbo podpisal, je dodal razsodbi še pomembne odstavke: Sodba se ima izvršiti le v slučaju, ako žele sorodniki žrtve smrt morilca. Zgodaj zjutraj, ko bi morali zločinca justficirati, se je na morišču sredi mesteca Sana zbralo celokupno sorodstvo morilca in umorjenega. Rodbina morilca je s solzami v očeh prosila sorodnike, naj prizanešajo obsojencu. Toda nikomur se ni omehčalo srce, solze niso ganile nikogar. Rodbina umorjenega je zahtevala za težko izgubo kri povzročitelja — kri morilca.

Razkrinkan.

»Kako vam je ugajala moja najnovejša revija?« — je vprašal ravnatelj kritika.

»Prvovrstno! Način, s katerim ste rešili vprašanje gledanja v daljavo, je naravnost fenomenalen.«

»Gledanje v daljavo? Kako naj to razumem?«

»No seveda. Sediš tukaj v ... in vidiš, kako se v Parizu igra.«

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 61

»Ne, ne... Odgovori vendar, namesto da me vprašuješ. Ali si pripravljen storiti, kar zahtevam od tebe?«

»Kakšno bo moje plačilo, ekscelenca?« je vprašal policist predrzno.

»To vprašanje je vsaj pametno. Vidiš, ostaviti moram Benetke. Podaš se v Rim, kjer imam jaz mnogo vpliva. Tam ti preskrbim službo, boljše, nego jo opravljaš tu, in da te poplačam za ta tvoj odhod, dobiš jutri zjutraj, ko pojdeš na barko, petdeset cekinov.«

Dočim je Dandolo govoril, pa je pripravljaj berič svoj mojsterski udarec.

»Ekscelenca,« je dejal naglo, »Benetke ne zapustim za nobeno ceno. Na drugi strani pa je to, kar zahtevate od mene, resna reč, in rad bi si še premislil.«

»Do kdaj?« je vprašal.

»Ga že imam,« je menil policist sam pri sebi ter odgovoril:

»Do jutri; to menda ni preveč, da se odločim za korak, ki utegne imeti ogromne posledice?...«

Dandolo se je nasmehnil rekoč:

»Ne samo, da ni preveč; še premalo je! Premisljaj torej vso večnost, podla duša!«

Obenem je veliki inkvizitor z bliskovito naglico zasadel v beričeve prti bodalo, ki ga je bil pripravil pod svojim plaščem. Berič se je zrušil, ne da bi kričnil. V mesečini je Dandolo še par trenutkov gledal blede lice človeka, ki ga je bil ubil. Čez minuto takšnega turobnega ogledovanja je spustil oči okrog sebe. Pristan se je zavijal v molčanje. Lahen dih je valovil površino vode. V daljavi je vrsta krovnih luči zaznamovala mesta ladij, priklenjenih k nabrežju. Veličasten mir je plaval nad to sliko.

In zdaj je Dandolo vzdignil mrliča ter ga rahlo spustil v vodo, ki je rahlo zapljuskala ter ga požrla s skrivnostnim zadovoljstvom.

Nato je prijel za veslo ter pričel veslati.

Ko se je vrnil v svojo palačo ter se vrgel na posteljo, je veliki inkvizitor zamrmral:

»Zdaj sem poplačal Rolandu Kandiano, kar sem mu bil dolžan. Zdaj bom morda vendar že enkrat mogel zaspati!«

XXV.

Žalost srca.

Altierijeva palača je stala kakih dvesto korakov od Dandolo, ob istem nabrežju. Mimogrede bodi omenjeno, da se je med tema dvema palačama, na nasprotnem bregu, dvigala še imeničnejša in še sijajnejša palača kurtizane Imperije.

Kadar je Imperija s svoje terase pogledala na levo, je skoraj lahko videla, kaj se godi pri Dandolo, in kadar je pogledala na desno, skoraj lahko, kaj se godi pri Altieriju, to je pri Leonori.

Tisto jutro, ko je Altieri posetil Dandolo, da mu naznani Rolandov beg, je imel torej le par korakov do doma. Dasi je bila notranost te palače zelo razkošna, vendar je bil njen značaj čisto drugi, nego Dandolo. V nji si videl orožne trofeje, raznovrstne arkebuz in loke, kopja, rapirje in dvorezne meče. Po predsobah je bilo polno častnikov, in pred vežo je stalo noč in dan dvanajst oboroženih mož na straži.

Res, položaj, ki ga je zavzemal v Benetkah generalni kapitan, je bil izmed najodličnejših v vsej državi. Njegov vpliv ni bil mnogo manjši od vpliva doža samega. Pravzaprav je bil dož vrhovni poveljnik beneških armad, in prvi doži so bili sami vojskovodje.

Ko se je delilo nasledstvo starega Kandiana, si je Foscari pridržal pred vsem politično vsegamogočnost, Altieriju pa je pustil vojaško oblast, čeprav si je izgovoril pravico natančnega nadzorstva, ker je bil prepričan, da sme biti vojskovodja samo sablja v roki politične oblasti. Popolno ravnotežje v policijski republiki, kjer je narod zaslužjen vzlic geslu svobode — obstoja v popolni skladnosti vojskovodje z zakonodalcem. Ali je bila med dožem Foscarijem in kapitanom Altierijem taka popolna skladnost? O tem vprašanju nas gotovo pouče nadaljni dogodki naše povesti.

Kakor smo v avanturah Borgijcev videli cerkveno oblast v borbi s svobodo, tako bomo v pričujočih dogodkih nemara gledali enako borbo vojaških oblasti proti svobodi, proti temu najvišjemu idealu človeštva, tej tolažilni nadi, budilki epopeje — proti svobodi, ki, žal, tako počasi, ah, počasi prihaja na svet. In kakor povsod, bo tudi tukaj cena bojev obstojala v koščku zaželjene sreče, ki ga tvori ljubezen, in ki naj ga pomeni ženska.

Ženska!... Ako ona pomeni srečo, okrog katere hrumi kruta lakomnost velikašev in zaradi katere toži daleč tam nekje obupna nada šibkih, ali ne pomeni ona prav zato tudi velikih nesoglasij človeštva?

Zato ne moremo biti brez otožne žalosti v srcu, ko gledamo v enem izmed prostorov te vojaške palače istočasno generalnega kapitana Altierija — zmagovalca — in Leonore, ki je v dnu svojega srca še vedno zaročenka Rolanda... premaganca.

Po svoji poroki z Altierijem, to je, že dve leti, je zavzemala Leonora kot svoje stanovanje prostrano krilo njegove palače. Tu se je zapirala skoraj neprestano; živela je s svojimi ženskami ter s strogo vne- mo gospodinje vodila notranje posle.

Altieri se ji je dal prigrasiti, dasi je bilo še zgodaj.

Rolandov beg ga je bil čisto zmedel in razburil v njegovih prsih čuvstva, že skoraj uspavana od navade.

Leonora je takoj sprejela svojega moža, kakor zmlom, kadar se je oglašil. V vseh svojih dejanjih si je bila ustvarila dolžnost, biti mu zvesta in pokorna soproga. Ko je generalni kapitan vstopil, jo je videl, kako je nadzorovala skladanje perila v veliko omaro.

Altieri je nekaj časa gledal to domačo sliko; zavzdihnil je. Nato je pokazal na dve služkinji, ki sta bili navzoči; Leonora jih je nemudoma poslala iz sobe.

Soproga sta sedla vsak v svoj naslanjač.

Leonora je videla moža bolj mračnega, bolj neravnoveznega in bolj razburjenega, nego po navadi. Videla je novo burjo v globini te nasilne duše.

(Nadaljevanje sledi).

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in sejalne namene občin, vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek 10 p.

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje ali trgoveškega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek 10 p.

Svarilo!

Pred nakupom kolesa znamke »Puch« št. 126.933, ki je bilo dne 22. t. m. na hodniku bolniške blagajne ukradeno, se svari. Izsleditelju dam lepo nagrado. Pavel Šerc, pošta Limbuš. 933

Damsko kolo,

še novo prodam. Državna c. št. 24. J. Kogelnik. 932

Meblovano sobo ob parku

s posebnim vhodom oddam s 1. majem v najem. Vprašati Vrazova ul. 9 III, vrata 8. 929

Hišnika sprejemem

s 1. majem. Ponudbe pod »Hišnik« na upravo »Večernika«. 930

Pošteno dekle,

katero zna kuhati ter vsa hišna dela samostojno opravljati, sprejemem v Mariboru proti dobri plači. Naslov v upravi »Večernika«. 931

Čevljarski pomočnik

zmožen vseh vrst šivalnih del, išče službo. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava »Večernika«. 934

Deklica za vse,

ki zna nekoliko kuhati, išče mala fina družina v Gorskem Kotoru. Ponudbe nasloviti na inženir Klajič, Delnice. 906

Mladi zakonski par,

brez otrok, išče stanovanje, obstoječe iz sobe in kuhinje, ali iz večje sobe s številnim. Pismene ponudbe na upr. pod »Než. Frid«. U

Hitro,

poceni in dobro popravlja čevlje vseh vrst samo Brzopodplata, Maribor, Tattenbachova 14. 778

Velika zaloga kuhinjske posode,

hišne in kuhinjske potrebščine vseh vrst. Vsaki gospodinjki znana prvovrstna emajlirana posoda znamke »Herkules« iz tovarne Sphinx. Ia, aluminijevo in litoželezno postekleno posodo. Nadalje mline za meso, orehe, kavo, mak in poper. Tehnice za kuhinjo in meropreizkusne za trgovce z uteži. Ribeže ravne, okrogle, polokrogle in oglate. Lopatice za oglje, pepel in smeti. Sita, deske za testo in valjarje. Likalnice. Razne oblike za vsakovrstno pecivo. Kutije za specerijo in dišave. Kotličke in šibe za sneg. Kotličke za polento iz kotlovine. Solnike, mlečne vrčke, cedila za juho, čaj, testo in salato. Vedrice, umivalnice in vrče. Nočne posode, Stiskalnice za ocvirke in krompir. Samovare »Phobus« in druge vrste. Škafje okrogle in ovalne. Lonce za kuhanje perila in perilnice. Jedilno orodje vseh vrst. Jedilne servise iz porcelana. Krožnike iz porcelana in kamenine. Umivalne garniture in vse vrste steklene robe. Potne pletene košare in cekarje. Postrežba točna in solidna! Cene konkurenčne! Albert Vlcel, Maribor, Glavni trg št. 5. 334

Dobro ohranjeno

že rabljeno decimalno tehtnico kupi uprava »Večernika«. U

pere moško perilo kot novol

Telefon 480

Centrala: Frankopanova ul. 9
Podružnica: Vetrinjska ulica 7

Kralj Debeluh in sinko Debelinko

LEPA PRAVLJICA ZA MLADINO, KI JO DOBITE V UPRAVI „VEČERNIKA“ MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

OBČNI ZBOR „DOMA“

reg. delav. stavb. zadr. z o. z. v Mariboru, se bo vršil

nedeljo, dne 28. aprila 1929 ob 10. uri dopoldne v pisarni „Posojilnice“ v Narodnem domu

SPORED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Poročilu načelstva
3. Poročilo nadzorstva
4. Odobrenje računskega zaključka za l. 1928 in razdelitev čistega dobička
5. Razni predlogi in nasveti

Ako je prvi občni zbor nesklepčen, se skliče po določilu načelstva drugi, ki je sklepčen pri vsakem številu glasov. (§ 58 zadr. pravil.)

Načelstvo

926

PRINCESKO

ZVEZDANKO

ZVEZEK LIČNO VEZAN 12 DIN PRI

UPRAVI „JUTRA“
IN „VEČERNIKA“

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13